

Villamos jubileum.

A magyar technikai fejlődésnek jelentős dátumát ünnepelték ma Budapesten. Husz esztendeje annak, hogy a fővárosban a leboruló alkonyat sötétjét egy új fényforrás világította meg. 1893 október 8-ikán gyultak itt ki legelőször a villamos lámpák, amelyeket a Budapesti Általános Villamossági Részvénytársaság szerelt fel, s látott el kábeleli útján villamos erővel. Ezt az emlékeztető napot a társaság ünnepé avatta, s ebben résztvettek az állami, fővárosi hatóságok s a technikai világ képviselői is, elismeréssel honorálva a lefolyt husz esztendő munkáját, amely számokban kifejezve 1800 lóerőnyi gépberendezésnek 40.000 lóerőnyi üzemmé való fejlesztését jelenti.

Husz év alatt az elektromos áramszolgáltatás jelentős kulturtényezővé vált s életszükséglet lett nemcsak a köz- és magánvilágítás terén, hanem az iparban is, amelynek ma már hatalmas segítő eszköze, új útjainak megnyitója a villamos motor. A villamosságról nevezték el azt a korszakot, amelyben most élünk, s hogy Budapest ebbe a korbba beilleszkedett, abban a jubiláló társaságnak is sok része van, annál is inkább, mert a kezdet éveiben küzdelmek árán jutott el a megerősödéshez, amely azután elvezetett a nagy kifejlődéshez, a mai villamos jubileum ünnepi napjához.

A husz év előtti helyzet nem sok biztatást nyújtott a vállalat megindító számára. A külföld nagy városaiban létesített központi telepek példája meglehetősen sivár képet adott. Az áramszolgáltatás drága és megbizhatatlan volt, a villamos energia vevőinek száma pedig csekély. Bécsben, az akkori példadónkban az áramszolgáltatást megosztották, s az egyenáram és a váltakozó áram rendszere számára külön központokat, külön kábel-hálózatot létesítet-

tek. Ilyen alapon vezette be a főváros nálunk is a villamos áramszolgáltatást, s két telep felállítását határozta el, amelyek közül az egyenáramu a Budapesti Általános Villamossági Részvénytársaság lett.

Műve kezdetben igen szerény volt: három 600 lóerős gőzgépből és a megfelelő kazánokból állott a központi berendezés, amelyről azt hitték akkor, hogy évtizedekig elég lesz. A közönség részéről nem nagy érdeklődés mutatkozott a vállalat iránt. Igaz ugyan, hogy számos üzletlajdonos jelentkezett fogyasztónak, akik kirakataikat akarták a villamos fényvel megvilágítani, de általánosságban a hangulat meglehetősen lanya maradt, annál is inkább, mivel akkor az áram ára 10 fillér volt hektowattóránként. Az akkori izzólámpák drágák és rosszak voltak és az erős Auerfényvel szemben gyenge benyomást keltettek. A kilátás tehát nem igen volt biztató. Hogy a villamos művet még az 1893-iki téli évad előtt lehessen üzembe helyezni, úgy a berendezési munkálatokat, mint a kábelek elfektetését lázas sietséggel végezték és a Budapesti Általános Villamossági Részvénytársaságnak ma husz éve, 1893 október 8-ikán sikerült először a székesfőváros területén lefektetett kábelekre áramot szolgáltatni.

A Budapesti Általános Villamossági Részvénytársaság első fogyasztói közé tartoztak a színházak és köztük is legelsőnek az Opera. Az Operaházat követték a többi színházak, mulatók, majd a főváros összes előkelő kaszinói is. Hamar felismerték a szállodák és vendéglők is a villamos áram előnyeit. Egyike a legnagyobb villamos egyenáram berendezéseknek az országházé, ahol 10.000 izzólámpa van felszerelve. A legjelentékenyebb fogyasztók egyike pedig a posta- és táviratigazgatóság, amely egy a főpostaépületbe, mint az összes fiók-postahivatalokba mindjárt kezdettől fogva bevezetette a villamos egyenáramot.

A fogyasztás fejlődésével egyidejűleg a társaság gépberendezése is fejlődött. Hat darab 600 lóerős gőzgép felállítása után nemsokára az 1000 lóerős gépek típusára tért át, amelyekből gyors egymás-

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Iktatószám

Osztályozás

621.32

Szerző

Cím

Villamos jubileum

Forrás:

Pesti napló

Bp.

(Hely)

1913 X/9.

(Idő)

(Köt. v. füz.)

Hely

Idő

"1913"

Személy

Helyszám

elnöke mondotta. Azért kelt föl, hogy örömet fejezzen ki azon társaság nevében, amely a jelenlevőket vendégeitől üdvözli. Élteti a kormány képviselőit és felkés szavakban ünnepelte a betegsége miatt távollevő Bérczy István polgármestert.

Beöthy Pál, majd Harkányi János miniszter szökött ezután, előbbi Széll Kálmánt, utóbbi Fodor Istvánt éltette. Bódy Tivadár fővárosi tanácsnok a távollevő Bérczy István polgármester helyét szólalva fel, ugyancsak a társulatra, elnökére és vezető férfialra köszöntött. Ziperinovszky Károly műegyetemi tanár a Magyar Elektrotechnikai Egylet nevében köszöntötte fel Széll Kálmánt és

utánban hármat állítottak fel. Alig lettek ismeretesebbé a külföldön a gőzturbinák, a társaság vezérigazgatója, Fodor István már arra törekedett, hogy ezeket az általa vezetett villamos műnél is bevezesse és eleinte két 1500 lóerős turbinát állítottatott fel, amelyeket Magyarországon gyártottak. Ezt követte további három gőzturbina, egyenkint 3000 lóerővel, végre felállítottak még két 10.000 lóerős gőzturbinát. A társaság, amely husz évvel ezelőtt működését összesen 1800 lóerőnyi gépberendezéssel kezdette, ma már közel 40.000 lóerőnyi üzemerő fölött rendelkezik. Uttörő volt a gőzturbinák alkalmazása mellett a társaság, a gőzkazánok modernizálás terén is. A társaság volt az első, amely Magyarországon a láncrostélyokat bevezette és ily módon lehetővé tette óriási szénfogyasztása dacára a teljesen füst nélküli tüzelést.

A társaságnak szünetnélküli, megerőltetett tevékenysége a villamos áram használatának általánosítása terén nem maradt hatás nélkül székesfővárosunk közgazdasági életére, amit ma mindennél jobban a példák igazolnak.

A jubileum alkalmából a Hungáriában fényes bankettet rendezett a Budapesti Általános Villamossági Részvénytársaság. A vendégeket, akik nyolc óra körül gyülekeztek a fogadóteremben, Széll Kálmán, a társulat elnöke és várkonyi Fodor István, a társulat vezérigazgatója üdvözölték. Azután a Fehérterembe mentek, amely a terített asztalokkal együtt gyönyörűen fel volt díszítve. Az asztalfőn ült Széll Kálmán, tőle jobbra Beöthy Pál, a képviselőház elnöke, balra báró Harkányi János kereskedelemügyi miniszter. Dr. Bérczy István polgármester helyett, aki betegségevel mentette ki távolmaradását, Bódy Tivadár fővárosi tanácsos jelent jelent meg.

Az első felköszöntőt Széll Kálmán, a társulat fővárosi házinyomda 1913

Fodor István udvari tanácsost, a társulat vezérigazgatóját, Canos Ernő (Trieszt) a fővárost és a polgármestert élteti. Ripka Ferenc a társulatra és annak vezérigazgatójára, Fodor Istvánra írta poharát. Seltenreich társulati tükér a tisztviselői kar nevében Fodor vezérigazgatót ünnepele.